

Särskild arkeologisk utredning

inför planerad provsprängning vid Dalkarlsberget,
Västerbacka 1:4 m fl, Umeå kommun, Västerbottens län

Västerbottens museum AB/Uppdragsverksamheten
Berit Andersson 2007

Innehåll

Inledning

Sammanfattning

Syfte

Utredningsområdet

Metod

Resultat

Administrativa uppgifter

Kartbilaga

Inledning

Med anledning av en planerad provsprängning av berg i området vid Dalkarlsberget och inom fastigheten Västerbacka 1:4 m fl har Västerbottens Museum AB på uppdrag av Länsstyrelsen Västerbotten genomfört en särskild arkeologisk utredning av området.

Sammanfattning

En arkeologisk utredning har genomförts inför planerad provsprängning av berg i området vid Dalkarlsberget. Vid utredningen påträffades inga fornlämningar. Kulturlämningar i form av ett gränsmärke och en rösning registrerades inom utredningsområdet (se Karta).

Syfte

Utredningens syfte är främst att undersöka om registrerade och oregistrerade fornlämningar kommer att beröras av den planerade provsprängningen i området.

Utredningsområdet

Utredningsområdet är beläget ca 3,5 km öst om Tavelsjö. Området omfattar en yta på ca 34 ha och är beläget öster om Dalkarlsbäcken och söder om en mindre bilväg. Topografin inom området domineras av Dalkarlsberget som löper i nord-sydlig riktning, öst och väst om berget är mindre bäckar. Dalkarlsbäcken som avvattnas mot norr och en namnlös bäck mot söder.

Metod

Studier av Generalstabskartan och den äldre ekonomiska kartan från 1954 har genomförts.

År 2002 bedrevs inventering inom området inom projektet *Skog & Historia*. De lämningar inom utredningsområdet som ännu ej hade kontrollerats av arkeolog lokaliserades vid utredningen och kontrollerades. De bestod av en boplatsgrop i klapper (SVS nr 1000) samt två gränsmärken (SVS nr 1023 & 1031). U

Den aktuella utredningen genomfördes genom en okulär inventering. I områdets norra del var ett markberett och uppväxande hygge i moränmark. Här bedömdes det som att eventuella spår av mänsklig aktivitet var förstörda. Inventeringen koncentrerades istället till området med berg i dagen samt till ej markberedda områden.

Resultat

Studier av Generalstabskartan visar att ett mindre uppodlat område fanns norr om vägen som även utgör utredningsområdets nordgräns. På den äldre ekonomiska kartan från 1954 hade detta uppodlade område börjat växa igen. Inom själva utredningsområdet finns inga markeringar av mänsklig aktivitet i det äldre kartmaterialet.

Av de lämningar som registrerats inom *Skog & Historia* kvarstår ett gränsmärke (SVS nr 1023). Det gränsmärke som registrerats ca 10 meter NÖ om detta (SVS nr 1031) bedöms som sentida och inspirerat av nr 1023. Gränsmärket ligger inte i någon aktiv fastighetsgräns och är av en enklare konstruktion. Röset bedömdes inte ha en hög ålder, varför det har registrerats som en kulturhistorisk lämning (koordinater: 7109256/1710840). Boplatsgropen i klapper (SVS nr 1000) som registrerats 2002, kunde vid utredningen ej återfinnas. Lämningen avförs ur registret.

Vid utredningen påträffades en tidigare okänd lämning. Det är en rösning som är belägen i krönläge på Dalkarlsberget. Rösningen är ca 1,3 m i diameter och 0,8 m hög och uppbyggd av ett 30-tal, 0,2-0,7 m stora stenar. Rösningen är idag något utrasad i sydöst. I mitten är en hålighet där det ligger ett vedträ och på rösningen ligger två torra trästockar. Vissa av kartlavarna på stenarna är ca 10 cm stora vilket bör betyda att rösningen inte är nygjord (koordinater: 7109473/1710736).

Foto av rösningen från norr.

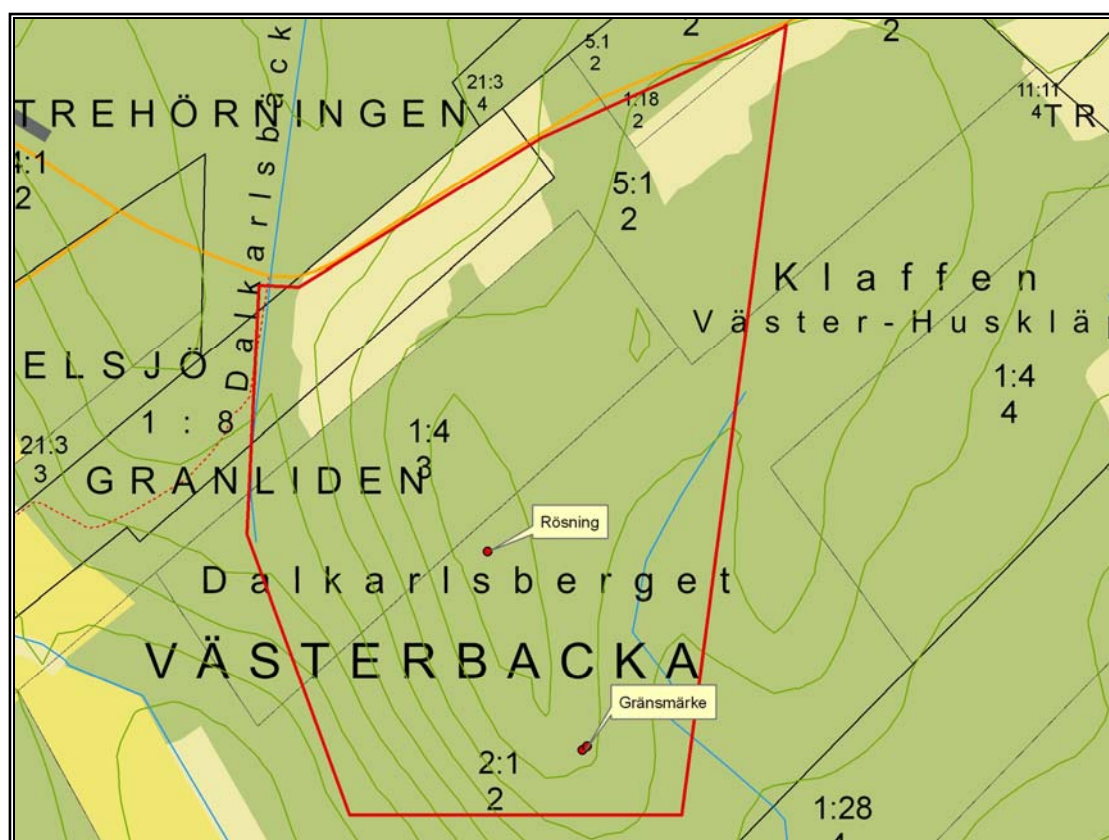
Foto av rösningen från söder.

Rösningar kan ha fungerat som riktmärken, men kan ha flera funktioner som t ex topprösen eller markeringar för gömmor. Rösningen har bedömts som en kulturhistorisk lämning.

Administrativa uppgifter

Kartblad	22K 1C
Fastighet	Västerbacka 1:4, 2:1 & 5:1 samt Granliden 1:8
Lst dnr	431-5995-2007
Vbm dnr	274/07
Planering arkivsök	2007-05-30 (0,5 dv)
Utredningsperiod	2007-06-07
Dagverken fält	2
Dagsverken rapport	0,5
Beställare	NCC ROADS AB

Kartbilaga

Karta över utredningsområdet. De röda prickarna markerar de registrerade lämningarna.

VÄSTERBOTTENS
MUSEUM

Box 3183, 903 04 Umeå
Telefon 090-17 18 00. Telefax 090-77 90 00.
info@vasterbottensmuseum.se
www.vasterbottensmuseum.se